РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 18-го грудня 1917. Ч. 149. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, December 18, 1917. No. 149.

ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЛЬШЕВИКІВ І НІМЕЦЬКІ СОЮЗНИКИ

підписали в суботу договір в справі завішеня оружа.

Ворохобня донських козаків здавлена. — Ґен. Калєдін враз зі штабом увязнений.

Українці віднесли побіду над військами большевиків в Києві і Одесі.

Вісти з України.

—o—

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНЦІ РОЗОРУЖИЛИ ВІЙСКА БОЛЬШЕВИКІВ В КИЄВІ.

ЛОНДОН, 15. грудня. **В КИЄВІ УКРАЇНЦІ РОЗОРУЖИЛИ ВІЙСКА БОЛЬШЕВИКІВ І ПІСЛАЛИ ЇХ ДОМІВ.**

В однім лише случаю війска большевиків в Києві спротивили ся розоруженю. Прийшло до боротьби, в якій впало богато жертв.

ПОБІДА УКРАЇНЦІВ В ОДЕСІ.

Більшість чорноморської фльоти по стороні Українців.

ЛОНДОН, 17. грудня. — Бюро Райтера доносить з Петрограду, що союз зелїзничих робітників одержав телєграму з Одеси, яка доносить, **що війска большевиків напали були на арсенал, де була зібрана місцева Українська Рада.**

Управа Ради візвала на поміч українські війска, які стоять залогою в Одесі. УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ВДАРИЛИ НА БОЛЬШЕВИКІВ І ПЕРЕМОГЛИ ЇХ В БОРОТЬБІ НА УЛИЦЯХ МІСТА. По обох сторонах були жертви.

По сїй боротьбі моряки чорноморської фльоти поділили ся на дві части. БІЛЬШІСТЬ ПЕРЕЙШЛА НА СТОРОНУ УКРАЇНЦІВ, а при большевиках остала ся меньшість.

Украиські воєнні кораблї не позволили большевикам вислати з Одеси війска проти донських козаків.

Мають надію на Українців.

ПЕТРОГРАД, 13. грудня. Урядники міністерства поживи вислали нинї до Смольного Інститута делєґацію, жадаючи, щоби се міністерство признати безпартійним. В противнім случаю вони покинуть працю під народними комісарами. Їх домаганям відмовлено.

Страйкуючі урядники міністеріяльних департаментів заявили, що вони є готові удати ся до Киева на случай, коли би установчі збори були розвязані і коли би союз зелїзничих робітників постановив також перенести ся до Киева, де відтак наново зійшли би ся установчі збори. Доносять іменно, що в такім случаю війска на Україні були би готові дати їм охорону.

Змаганя народів Росії до самостійности.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лотиська республика.

ПЕТРОГРАД, 14. грудня. — **Орґанізації робітників і жовнїрів утворили на території, яку замешкують Лотиші, тимчасову національну раду лотиських земель з осїдком в містї Вальк.**

Ся рада проголосила утворене АВТОНОМІЧНОГО ЛОТИСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА, яке має обіймати Курляндію, Ліфонію і инші Прибалтійські землї.

Видано також відозву до аліянтів, в якій просять, щоби їх території не дїлити. **Президентом вибраний адвокат др Замур.**

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Підписанє договору в справі завішеня оружа відложено до суботи.

АМСТЕРДАМ, 15. грудня. — **Договір між Росією і Німеччиною є вже уложений,** як се доносить нинїшний звіт німецький.

Звіт звучить:

„На повнім засїданю в пятницю обі сторони уложили остаточно свої услівя і проект договору.

„Тому однак, що російські відпоручники бажали засягнути ще в деяких справах близших інформацій від свого правительства, відложено загальну дискусію на суботу".

ОБІ СТОРОНИ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР В СПРАВІ ЗАВІШЕНЯ ОРУЖА.

Бепроволочно по підписаню договору мають розпочати ся переговори в справі мира.

БЕРЛІН, 16. грудня. — **В суботу в головній німецькій кватирі в Брестю Литовськім РОСІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЛЬШЕВИКІВ І НІМЕЦЬКІ СОЮЗНИКИ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР В СПРАВІ ЗАВІШЕНЯ ОРУЖА,** доносить нинїшний урядовий звіт.

Завішене оружа входить в житє в понедїлок в полудне і позістає правосильним до 14. січня.

В договорі містить ся застережене, що безпроволочно по підписаню сього договору МАЮТЬ РОЗПОЧАТИ СЯ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ МИРА.

Урядовий звіт звучить:

„Уповновласнені відпоручники висших російських адміністрацій армій з одної сторони і уповновласнені відпоручники висших військових адміністрацій Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини з другої сторони підписали вчера в Брестю Литовськім договір в справі завішеня оружа.

„Завішене оружа починаєть ся дня 17-го грудня в полудне і позістає правосильним аж до 14. січня 1918 р. Коли би його на 7 днів перед упливом сього реченця не виповіджено, тодї договір автоматично стає надальше правосильним. Завішене оружа відносить ся до війск сухопутних, воздушних і морських на цїлім спільнім фронтї боєвім.

„Після 9-тої точки договору безпроволочно після підписаня договору в справі завішеня оружа мають розпочати ся переговори в справі мира".

Німеччина клонить ся до мира, бо до сього змушують її маси.

ПЕТРОГРАД, 15. грудня. — **„Неможливою річию є в протягу одного місяця перевести політичну і суспільну реформу",** заявив Троцький, обговорюючи одномісячне правлїнє большевиків.

„Ми вже розпочали переводити нашу програму в житє. Ми віддали селянам землю і дали повновласть знищити тих, котрі заходять ся шкодити нашим змаганям. Ми зробили перші кроки в напрямі мира. Ніхто не був би всилї зробити більше ніж вже зроблено.

„Німеччина бажає мира, бо невдоволені маси німецького народу її до сього приневолюють".

В заміну за німецьких цивільних 4.000 російських офіцирів.

Телєграма з Гапаранди, оголошена в часописи „Даґес Нигетер" в Стокгольмі, доносить, **що російські власти зарядили увільнене всїх німецьких цивільних полонених в заміну за 4.000 російських офіцирів, які находять ся в німецькім полонї.**

Німці навязали вже з Росією торговельні зносини.

ПЕТРОГРАД, 14. грудня. — Після вістий, які нинї тут наспіли, Німцї почали вже купувати в Росії товщі і инші їм потрібні матеріяли.

Доносять також, що кредитові інституції підняли вже торговельні зносини з німецькими купцями в Мінску і в инших містах на північно-західнім фронтї. Отворено ряд нових склепів; Німцї вимінюють металї і хемікалїї за ярину, товщі, а передівсїм за мило. Цїна мила в Росії виносить 15 рублїв за фунт.

Член російської делєґації, ґен. Скаллон, поповнив самовбийство.

ЛОНДОН, 14. грудня. — Телєграма бюра Райтера доносить з Петрограду, що від секретаря російської делєґації з Брестя Литовського надійшла вістка, **що ґен. Скаллон, колишний ґенерал-ґубернатор Варшави, застрілив ся.**

Ґенерал мав поповнити самовбийство в кілька годин після прибутя делєґації большевиків до Брестя Литовського, в передодни конференції з Німцями.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

КОНЕЦЬ ВОРОХОБНІ ДОНСЬКОГО АТАМАНА, ҐЕН. КАЛЄДІНА.

Ґен. Каледін враз зі штабом арештований.

ПЕТРОГРАД, 15. грудня. — **Ґен. Каледін, атаман донських козаків, і ґен. Потоцький, які візвали були президента міста Ростова, щоби прибув до Новочеркаска в справі переговорів в цїли застановленя воєнних операцій, ЗІСТАЛИ АРЕШТОВАНІ ВРАЗ ЗІ СВОЇМИ ШТАБАМИ.**

Війска большевиків здобули три козацькі міста.

ПЕТРОГРАД, 15. грудня. — Звіт, оголошений урядовим бюром, доносить, **що міста Ростов, Нахичевань і Таганрог, які лежать в области донських козаків, находять ся в руках війск большевиків.**

Козаки проти ґен. Калєдіна.

Три козацькі полки які належать до ґарнізону в Петроґрадї, заявили готовість вислати віддїли проти ґен. Калєдіна.

Орґан большевиків взиває, щоби всїх ворогів большевиків признати ворогами революції.

Часопись „Ізвестія", орґан сал. і роб. депутатів, домагаєть ся, щоби всїх „правих" (умірковaних) з партії большевиків, соціялїстів і соціялїстів революціонерів узнати на рівнї з иншими правими партіями **яко протиреволюційні.**

В области оренбурських козаків панує спокій.

В области оренбурських козаків, де ґен. Дутов згромадив богато козаків, прийшло лише до малозначних боїв.

Большевики вислали туди своїх аґітаторів, щоби серед війска розвели аґітацію.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ.

(True translation filed with the Postmaster at Jer sey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Установчі збори, які противили би ся змаганям большевиків, будуть неправними.

ПЕТРОГРАД, 15. грудня. — Троцький, Ленін і инші члени „зелїзного перстеня", заявили нинї рішучо, **що коли би установчі збори виступили проти змагань большевиків, будуть вважані за неправні.**

Большевик Блаґонравов, делєґат на установчі збори з міста Рязань, зложив нинї отсю заяву: „Кожді установчі збори, які противлять ся нашим ідеям, мусимо вважати за орґанізацію самозванчу, і яко таку мусить ся її можливо як найскорше розігнати".

Делєґати з партії большевиків не явили ся на першім засїданю установчих зборів.

ПЕТРОГРАД, 14. грудня. — Делєґати-большевики зі всїх сторін Росії спішили до Петрограду у відповідь на поклик головної кватири. **Але ніхто з них не брав участи у першім засїданю установчих зборів у вівторок.**

Є здогад, що вони будуть здержувати ся від участи в засїданях, доки не будуть мали певности щодо чисельної переваги.

На перших зборах явило ся заледви 70 делєґатів, переважно соціялїстів революціонерів.

Президент міста Петроґраду, Шрайдер, який обіймив предсїдательство, виголосив бесїду, заявляючи, що наради установчих зборів розпочали ся. **Але опісля делєґати згодили ся на резолюцію, в якій говорить ся, що установчі збори будуть тодї правосильні, коли будуть правосильно отворені; після їх погляду значить тодї, коли буде присутна жадана скількість делєґатів, висоту котрої установив ще давний комітет. Дальше постановлено, щоби відбувати міжтим що дня засїданя.**

Большевики аґітують проти признаня теперішних установчих зборів.

ЛОНДОН, 16. грудня. — Кореспондент з Петроґраду доносить, що майже всї полки, які творять залогу в Петроґрадї, станули по сторонї народних комісарів та салдатських і робітничих депутатів проти признаня правосильности установчим зборам у формі, в якій вони нинї находять ся.

„Червона сторожа" розігнала членів установчих зборів.

Зоружені моряки прогнали членів установчих зборів з Таврійської палати, почім вони більше на засїданє не сходили ся. „Червона сторожа" розігнала збори, уладжені в справі оборони установчих зборів, арештуючи около 40 осіб.

На конґресі селянських депутатів прийшло до бурливих сцен між прихильниками і противниками установчих зборів.

Луначарський мав уступити з кабінету большевиків.

ЛОНДОН, 15. грудня. — **Телєграма** з Петроґраду до „Таймса" доносить, що **Луначарський, народний комісар** (міністер) **просьвіти в кабінеті большевиків, зрезиґнував з причини ріжниці в поглядах з Ленїном, Троцьким, Зіновієвом і иншими членами ради народних комісарів.**

Ленїн і його прихильники заявили ся іменно за відкликанем всїх членів з партії большевиків з установчих зборів, щоби в сей спосіб без формального акту розвязаня положити конець установчим зборам. Проти сього виступив Луначарський, заявляючи, що такий крок викликав би в краю велике негодованє.

*

Луначарський, який після поваленя правительства Керенського війшов в склад ради народних комісарів, належить до найвизначнїйших провідників серед большевиків. Він є звісний зі своїх публіцистичних праць на поли суспільних наук.

Луначарський є Українцем. Яко член соціял-демократичної партії положив він великі заслуги коло розвою сеї партії в Росії. Він є може одинокий поміж теперішними провідниками большевиків, який був підчас вибуху революції в Росії (Ленїн, Троцький і прочі були за границею або на Сибіри). Чимало причинив ся він до того, що по упадку царського режіму власть опинила ся в руках робітників і жовнїрів, а не в руках буржуазії.

Про уступленє Луначарського з кабінету большевиків були поголоски вже перед двома тижнями. Коли би теперішна вістка показала ся правдива, то його виступленє було би тяжкою втратою для правительства большевиків.

Вислїди виборів з ріжних округів.

Большевики оголосили нинї кілька вислїдів голосованя з ріжних виборчих округів.

І так вислїд голосованя є слїдуючий:

XII. армія: большевики одержали 20.200 голосів; соціялїсти революціонери 12.200; прочі партії 2.300.

V. армія: большевики 145.000; революціонери соціялїсти 45.000; инші партії 26.000.

Армія у Фінляндії: большевики 20.800; прочі партії 20.000.

Красноярск: большевики 12.000; соціялїсти революціонери 14.900; кадети 2.600.

Кострома — округ: большевики і соціялїсти революціонери вибрали по 4 делєґатів.

Калуґа — округ: большевики віднесли побіду в окрузї, але в містї здобули правдоподібно перевагу кадети.

Члени кадетскої партії будуть поставлені перед революційні трибунали.

Члени конституційно-демократичної партії (кадети), які зістали тепер аре-

(Пордовжене на стор. 3-тій.)

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Останні вісти з Росії доносять, що військові представники Росії з одної сторони, а Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини з другої сторони підписали вже умову в справі розєму (завішення оружа). Сей розєм зачинає ся сейчас, а може бути перерваний лише на попереднє повідомлене тиждень наперед. Девята точка умови говорить про мирові переговори, які мають зачати ся також сейчас.

З уваги, що представники цілої російської армії брали участь в переговорах і що Українська Центральна Рада заявила ся за миром, треба приняти, **що в переговорах в справі розєму брали участь також представники української армії, очевидно з уповноваження У. Ц. Ради, а таксамо будуть українські представники брати участь і в мирових переговорах.**

Ми вже писали недавно про се, що теперішнє російське правительство, яке є в руках большевиків, видало прокламацію, в якій жалувало ся на Українську Центральну Раду в Київі за те, що не признала київській раді робітничих і військових представників таких прав, як має подібна рада (савєт) в Петрограді. Як звісно, петроградський савєт має значінє тимчасового парламенту, хоч властиво ніякого права до сього не має, бо не заступає цілого загалу ані всіх народів Росії ані навіть самого московського народу. Але Ленін признає той савєт за такий парлямент тому, бо він є його орудєм: а будучи централістом, хотів би він свою наповане при помочи савєта розтягнути на всі краї Росії, між иншим і на Україну, а колиб се показалось неможливим, то бодай завісти в Київі такий „порядок" як в Петрограді.

Та, на щасте для України, а на нещасте для Леніна, в Київі є вже У. Ц. Рада, яка має повне право бути тимчасовим парламентом України, бо там є заступлений цілий загал її населення і У. Ц. Рада, безперечно, зовсім не гадає зрікати ся свого права в користь організації, яка заступає лише частину населення.

Ленін і ціла його партія знали се, але вони після своєї методи пробували ще щастя силою.

Вчерашна телеграма з Петрограду доносить таке:

"В Київі Українці розоружили відділи большевиків і відіслали їх до дому. В одній випадку війска большевиків у Києві ставили опір проти розоруження, що спричинило богато жертв.

Ся коротка телеграма вказувала би, що київські большевики, ідучи за наказом Николая Леніна знад Неви, хотіли його порядки завести **силою** і над Дніпром. Але завели ся, бо за слаба сила.

Українська Центральна Рада в Київі не перечила раді робітників і військових представників займати ся своїми справами; навіть большевикам не перечила займати ся своїми справами. Але на силу мусїла відповісти силою. Чи се мало бути захоплене власти в руки большевиків, чи яка инша провокація, Українці не могли її стерпіти і мусїли коротко з нею справити ся, а Ленін переконав ся, що не все, що можна в Московщині, можна і на Україні.

ДАЛЬША ВІЙНА ЧИ МИР?

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Майже рік тому назад президент Вілсон заявив ся за миром без побіди.

Опісля, по мартовій революції, російська демократія заявила ся за таким самим миром в Европі, заключаючи се у формулї: **„мир без заборів, без карних відшкодовань і без економічних переслїдувань по війні".**

Російська демократія ждала відповіди на свою мирову програму зі сторони воюючих держав, а особливо зі сторони союзників Росії, себто Франції, Англії, Італії, а також і Злучених Держав, котрі весною сього року виповіли війну правительству Німеччини.

Президент Вілсон загально проголосив ще раз ті засади, за якими заявила ся російська демократія, з приводу виповідження війни правительству Німеччини, заявляючи виразно, що нарід Злучених Держав не хоче жадної користи з війни, а іде воювати лише в обороні демократії і буде стояти за миром справедливим, який би між иншим забезпечував усім народам право на самоозначенє.

Отже виходить, що російська демократія і президент Вілсон годили ся в сїй загальній програмі щодо заключеня мира.

Приходила черга на другі воюючі держави.

Небавком опісля забрав слово бувший французький премієр, старенький Рібо, і серед здеперованя заявив, що Франція не може говорити про мир, коли не дістане назад Альзациї і Льотарингії, котрі то провінції стратила в користь Німеччини тому 46 літ.

Потім забрав слово англійський міністер заграничних справ Балфур, котрий отверто сказав, що Велика Британія таксамо як Злучені Держави не хоче для себе жадних здобутків. Англія — говорив він — пійшла до війни в обороні Бельгії і Франції, а коли Франція воює також і за Альзацію та Льотарингію, то, само собою, і Англія воює за тесаме.

Італійські політики ждали, аби другі за них говорили. Їм не було спішно із заявами, бо вони мали инакшу програму від проголошеної президентом Вілсоном і російською демократією.

Опісля відізвали ся політичні керманичі з другого табора воюючих держав.

Іменем Австро-Угорщини міністер заграничних справ граф Чернін при кождій нагоді раз-враз заявляв, що Австро-Угорщина готова кождої хвилі заключити справедливий мир, на підставі взаїмного порозуміня і вирозуміня.

Відтак в липни с. р. німецький парлямент ухвалив резолюцію, в якій заявив ся за мировою програмою російської демократії.

Здавало ся тоді, що шлях до мирової палати вже промощений, а треба тільки когось, хто би відхилив браму.

І дійсно тоді піднїс голос папа римський, котрий в половині серпня розіслав свою мирову ноту до всіх воюючих держав, сподіваючи ся спонукати їх до вступних мирових переговорів.

Німецьке правительство, яке бачило тут для себе користь у прискореню мира, старало ся, по інтервенції папи римського, за посередництвом одної невтральної держави (відай Еспанії) зблизити ся до Англії та зачати мирові переговори. Се виявив недавно в англійським парламенті міністер заграничних справ Балфур, додаючи, що він відповів тоді, що Англія готова все приняти всякі мирові предложеня від Німеччини і розважити їх разом із союзниками.

Німецькі політики видно сподівали ся, що як Англія не хоче жадних здобутків для себе, то може буде вважати у своїм інтересї прискорити мирові переговори, а навіть наперти на Францію, щоби пійшла її слідом. Одначе відповідь Балфура мусїли так зрозуміти, що Англія оставить Франції повну свободу і зовсім не буде її перечити домагати ся звороту Альзациї і Льотарингії. А се видно з промови німецького міністра заграничних справ Кільмана, котрий під осінь сього року (значить, по відповіди Балфура) заявив, **що одиною перепоною для заключеня мира є те, що Франція домагає ся Альзациї і Льотарингії.**

Можливо, що тоді Кільман сподівав ся, що союзники Франції напруть на неї, аби зрікла ся Альзациї і Льотарингії, а перед німецьким народом хотів показати, що то Франція винна за продовжене війни.

Та на тім всякі мирові заходи перервали ся, а війна тривала далше.

Тривала цілу осінь без жадних мирових перешкод.

По виясненю, що котрі держави хотять осягнути при помочи війни, було очевидне, що війна продовжасть ся головно ізза двох справ:

1) Ізза Альзациї і Льотарингії, щоби задоволити домаганє Франції;

2) Ізза того, щоби мира не диктувала військова партія Німеччини, але демократія всіх воюючих держав.

Для осягненя сього треба побіди алїянтів і, тому зрозуміла річ, що вони передівсім говорили про побіду.

Навіть Клемансо, новий премієр французького кабінету, ще недавно заявив ся за сею побідою.

Але показусть ся, що ся побіда покищо недосяжна, а навпаки події вказують, що ті, що готовились до побіди, мусять—як пише нюйорський „Таймс" — перейти до дефензиви.

Найболючійше вразила алїянтів італійська невдача.

Опісля прийшла побіда алїянтів на французькім фронті, де англійська армія виперла Німців під Камбре, але в короткім часї і ся побіда перемінила ся в невдачу, бо Німці там ідуть тепер щораз дальше в наступаючім поході.

Вкінці, і то найсильнійше вилинуло відємно на алїянтів теперішнє положенє в Росії, де большевики захопили власть у свої руки і силою прут до заключеня як найскоршого мира.

Сї три події вказують, що продовженє війни не зближує можливости осягненя згаданих двох цілий для алїянтів.

Тому то серед алїянтів підносять ся голоси за зміною дотеперішньої воєнної програми, а властиво за прискоренєм мира.

Перший виступив в Лондоні лорд Ленсдавн, котрий заявив ся за миром з Німеччиною на основі взаїмного порозуміня і вирозуміня.

За ним, кажуть, має стояти більше консервативнїв, котрі хотять повалити премієра Ллойда Джорджа, а на його місце підприрають його попередника Есквіта.

Дальше доносять вісти з Петрограду, що тамошні амбасадори англійський і французький зложили заяву, що їх правительства готові провірити воєнні домаганя і предложити їх, як лише в Росії буде стале й одвічальне правительство.

З того виходило би, що **Англія і Франція готові згодити ся на скорий загальний мир. Тому хотять Росію відхилонити від окремого мира і як тільки там буде стале й одвічальне правительство, хотять заключити справедливий мир на підставі взаїмного порозуміня і вирозуміня.**

Дорога до сього улекшена російською демократією, котра поставила засаду загального мира народів, без заборів, без карних відшкодовань і з признанєм права на самоозначенє для тих недержавних народів, котрі хотіли би змінити свою державну приналежність.

Сю засаду виразно приняв недавно президент Вілсон у своїй промові в конґресї з приводу виповідження війни Австро-Угорщині.

Тепер доля загального і скорого мира спочиває вже головно тільки в руках французьких і німецьких політиків.

Як французькі політики не будуть підносити потреби побіди і відвойованя Альзациї і Льотарингії, а німецькі політики як усунуть пруську воєнну партію з її великодержавними плянами, то мир загальний може прийти вже дуже скоро.

Ходили чутки, що пруська воєнна партія поставила свої домаганя при нагоді німецько-російських переговорів для вступного завішеня оружа. Згадувало ся там, що Німеччина жадає від Росії Курляндії і Литви та контролї над збіжевим ринком Росії на протяг 15 літ, а для Австрії цїлої України. Одначе з Німеччини прийшло урядове заперечене сих вістий.

Виглядало би, що Німеччина видить своє прикре положенє і готова також на мир загальний і справедливий.

Богато тут може зробити Америка й Англія. Вони можуть мати найсильнійший вплив і так справу повести, що мир буде дійсно скорий, загальний і справедливий.

Можна сподіватись, що вони се зроблять, а в той спосіб поможуть і російській демократії дійти до ладу, порядку і єдности із союзниками.

ДР. ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

ДР. ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ ПОМЕР.

Швайцарська „L'Ukraine" (з 14. падолиста 1917 р.) доносить, що **др. Евген Олесницький**, український посол до галицького сойму та австрійського парлямента, і один з найвизначнійших українських політиків в Австрії, **помер 26. жовтня 1917 року в 57-мім році життя.**

Др. Евген Олесницький — се один з головних провідників українського народного руху в Галичині. Заслуги його для нашого народу дуже великі, майже на всіх полях народного житя.

Вже в молодім віці Покійний віддав ся цілою душею народній праці. Яко академік заложив він українське видавництво і перекладав твори з чужих мов для українського театру. По отвореню адвокатської канцелярії в Стрию посьвятив ся праці організаційній в місті і в повіті і праці політичній в краю. Стрийський повіт був під його рукою найліпше зорганізований в цілім краю і коли російські Українці приїздили до Галичини, то по довшій подорожи по краю говорили, що „дійсну Україну бачили в Стрийщині". Др. Олесницький є батьком того народного руху і розцьвіту в Стрийщині, який так був одушевив наших братів ізза кордону, що назвали його „дійсною Україною", себто такою, якою вони бажали би бачити цілу нашу вітчину.

Тому то, коли Покійний переніс ся в останніх роках на сталий побут до Львова, Стрийщина не перестала його вважати своїм провідником і ніколи нічого не робила без його згоди або поради. Він все оставав зі своїм округом в тісних зносинах і Стрийщина великою силою голосів посилала його яко свого заступника до сойму і до парлямента, де він був найліпшим і найзавзятійшим оборонцем прав українського народу.

В соймі у Львові довший час був др. Олесницький головою українського клюбу і працював тяжко, як ніхто другий. Там вважали його навіть вороги, Поляки, за найліпшого бесідника і найспосібнійшого політика і правника. Посли між собою називали Покійного „наймудрійшим послом" і се було прикро для неодного польського посла, що хотів претендувати на таку назву. Його промови соймові були славні, були вони зворушуючі і переконуючі, і хоч Поляки слухали їх з закаменілим серцем, то вони промовляли до душі цілого українського народу в Галичині, учили його і виховували. Нераз др. Олесницький майже сам один провадив обструкцію своїми промовами, день в день, днями і до пізної ночи. На силї опадав, приходив до сойму з обандажованими грудьми, але був на позиції, де треба було стояти в обороні народу. Поляки мусїли його респектувати і не було нікого, хто мг би був з ним змірити ся.

Від 1907-го року був Покійний також послом до парляменту, від своєї Стрийщини. Там також вибив ся на перше місце, яко бесідник, яко політик і яко завзятий оборонець свого народу. І там Поляки не могли з ним змірити ся.

З уваги на слабе здоровлє (Покійний що року їздив лічитись на серцеву недугу) лікарі веліли йому усунутись від політики. І др. Олесницький дійсно усунув ся зі сойму тоді, як прийшла пора бурливої боротьби, а лишив ся тільки парляментарним послом. Але се таки не вистарчало, аби задоволити його велике бажане праці для відродження свого народу. І він тоді кинув ся до горячкової праці на поли економічнім. І се його заслуга, що в дуже короткім часї виріс в Галичині „Сільський Господар", українська організація, яка обняла цїле селянство. Зріст і сила „Сільського Господаря" — се твір його праці. Головно його заходами вдало ся українському клюбови у Відни здобути від правительства субвенцію для „Сільського Господаря", а опісля запомоги підчас передвоєнних неврожаїв в краю для українського селянства.

Підчас війни, як доносили вісти з Відня, др. Евген Олесницький був тяжко занедужав, а опісля дістав параліж одної руки і ноги. Ся недуга видно вже була невилічима і великий син галицької України мусів доконати свого житя, повного посьвяти для рідного народу, серед тяжкого терпіня. Одинокою полекшею серед того терпіня була для Покійного вість, що його велика вітчина вже воскресла.

Покійний оставив лише вдову; одинока його дочка померла в молодім віці, що було для нього сильним ударом.

Батько д-ра Олесницького був сьвящеником в Говилові великім, гусятинського повіта. Покійний мав двох братів: сьвященика Івана з Переволоки, бучацького повіта, і Ярослава, адвоката зі Львова.

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

штовані, будуть поставлені перед революційні трибунали.

Праводирі большевиків висказують гадки, що їх чекає правдоподібно кара видаленя за границю на протяг одного року або й на довше.

Доносять, що установчі збори постановили внести протест проти арештованя большевиками князя Долгорукова, Шінгарйова і Кокошкіна на тій підставі, що їм яко послам до установчих зборів прислугує право посольської свободи.

На приказ большевиків арештовано членів ради союза козацьких військ.

ПЕТРОГРАД, 14. грудня. — Часопись „Правда", орган правительства большевиків, доносить **про арештоване членів-провідників ради союза козацьких війск в Петрограді.**

Арештоване переведено на домагане козацького комітету, який стоїть по стороні роб. і салд. депутатів.

Большевики здобудуть цілковиту контролю над Петроградом.

ПЕТРОГРАД, 14. грудня. — З причини бойкотованя виборів до міської ради прочими партіями **большевики здобудуть без сумніву цілковиту контролю в адміністрації міста Петрограду.**

Заряджено вибори офіцирів.

ПЕТРОГРАД, 14. грудня. — Народні комісарі (кабінет большевиків) робить заходи переводити дальше свою програму в жите.

Урядове оповіщене доносить, що нині розпічнуть ся вибори офіцирів в армії. Кождий жовнїр має право кандидувати на офіцира.

Завтра входить в жите розпоряджене в справі знесеня всіх титулів і степенів.

Хліборобські знаряди оголошено державним монополем.

Народні комісарі заявили, що всі хліборобські знаряди належать до державного монополю та що всі хліборобські машини будуть справедливо розділені до управи ріллї.

В Петрограді панує спокій.

В місті Петрограді панує цілковитий спокій, хоч є поголоски про маючі ся відбути демонстрації і заворушеня. Большевики поробили можливі осторожности, щоби запобігти всяким заворушеням. Для скріпленя своїх сил спровадили вони ще один полк війска.

Большевики видали приказ знищити всі засоби алькоголю.

Правительство большевиків видало наказ знищити всі засоби алькоголю в Петрограді. Рівночасно видало воно загальну проклямацію до жовнїрів, в якій взивають їх, щоби вони здержали ся від напитків, бо тверезість є конче потрібна до уратованя революції.

„Русское Слово" в Москві закрите.

ЛОНДОН, 14. грудня. — Телеграма бюра Райтера доносить з Петрограду, що московська рада роб. і салд. депутатів закрила часопись „Русское Слово" за оголошене поголоски, що Криленко за намовою німецького штабу зарядив здобуте головної російської военної кватири.

—0—

Ревізія в помешканю Керенської.

Нині перевели жовнїри ревізію в помешканю Керенської, жінки бувшого президента кабінету.

Сказано їй, що найліпше було би, коли би вона дала знати свому мужови, щоби він добровільно зголосив ся до Смольного Інститута (головна кватира правительства большевиків), бо в противнім случаю він наражає себе на небезпеку злінчованя.

Російські війска опорожнюють Фінляндію.

ЛОНДОН, 14. грудня. — **З достовірного жерела доносять, що російські війска одержали приказ опорожнити Фінляндію.**

Командант кріпости в Свеаборгу признав урядово независимість Фінляндії.

Після донесеня гельзінфорської часописи „Гувудстадсблядет" окружний комітет російських жовнїрів у Фінляндії мав повідомити фінське правительство, що російські війска не уступлять, доки фінське правительство не дасть комітетови 100.000 марок на покрите коштів транспорту війска.

Згаданий комітет, який був первісно утворений проти правительства Керенського, тепер складаєть ся з прихильників Леніна у Фінляндії. Його домагане в справі 100.000 марок було поставлене „в імени російської републики".

—0—

Заперечене поголоски про утечу царя.

ПЕТРОГРАД, 15. грудня. — **Нині появило ся урядове заперечене, видане з головної кватири большевиків, Смольного Інститута, що вістка про утечу бувшого царя Николая Романова з Тобольска (Сибір) є неправдива.**

(Коли іменно розійшла ся була вістка про утечу царя, пущено ще й другу поголоску, що правительство большевиків вислало окремий поїзд в погоню за царем).

Жадають, щоби царя умістити в Петропавловській кріпости або в Кронштаді.

ЛОНДОН, 16. грудня. — Бюро Райтера доносить, що в суботу в тімсамім часі, коли розійшла ся чутка про утечу бувшого царя, ухвалено на зборах ізмайлівських і петроградських полків резолюцію, жадаючи безпроволочного переведеня бувшого царя враз зі жінкою і родиною до Кронштаду або до Петропавловської кріпости, віддаючи їх під строгий надзір.

МИРОВІ ЗМАГАНЯ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецький цісар має зробити ще останнє предложене в справі мира.

ЛОНДОН, 15. грудня. — Неурядова берлїнська телеграма, яка наспіла зі Женеви до Ексчендж Тел. Компані, доносить:

„Німецький цісар Вільгельм зробить з нагоди Різдва останний раз предложене в справі мира своїм ворогам, на яких, на случай відкиненя мирового предложеня, спаде відповідальність за пролив крови в 1918 році".

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

Новий наступ Австрійців в Італії. — Поверх 3.000 полонених Італійців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН (через Лондон), 15. грудня. — Підчас битви в останних кількох днях австро-німецькі війска взяли на фронті між Брентою і Піявою **поверх 3.000 Італійців в полон.** Також здобуто значну скількість гармат і машинових крісів.

Протинаступ італійських війск відбито.

Поверх 16.000 полонених і около 300 гармат підчас останного наступу в Італії.

ЛОНДОН, 13. грудня. — Австрійський урядовий звіт, який подає перегляд останного наступу в Італії, доносить, **що в протягу чотиродневної битви в околиці Мелетта взято в полон 639 італійських офіцирів і поверх 16.000 жовнїрів. Военна добича складаєть ся з 293 гармат, 233 машинових крісів, 4 скорострільних гармат, 81 метавок і великої скількости инших матеріялів.**

—0—

В АНГЛІЇ:

З перших „100.000" англійського війска остало 700 жовнїрів при житю.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 15. грудня. — Нині відбув ся в Алберт Гол в присутности короля і королевої та 700 позісталих жовнїрів з перших війск, висланих до Франції, концерт в честь „перших сімох дивізий", які в літі і в осени 1914 р. здержували наступ Німців у Франції.

В честь 700 жовнїрів-ветеранів, між тими богато ранених, — останків перших „100.000", висланих на поміч Франції і Бельгії, відбув ся бенкет у президента міста Лондону. Участь в сьвяті взяли секретар загр. справ, Балфор, і секретар війни, лорд Дерби.

—0—

Аліянти можуть вважати Росію за неприятеля.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 16. грудня. — Урядовий звіт німецький подає до відома, що між Росією і Німеччиною заключено договір в справі завішеня оружа та що в одній точці сього договору є сказане, що сейчас по його підписаню мають розпочати ся безпроволочно переговори в справі мира.

Отсим Росія нарушила договір зі своїми союзниками, в якім вона зобовязала ся, що не заключить окремого мира. Тимсамим аліянтам полишаєть ся отверта дорога вважати Росію яко свого неприятеля.

Ой боролась берізонька...

Ой, боролась берізонька
З буйним серед поля...
Ой, звалилась молоденька, —
Гірка-ж її доля!

Ой, звалилась, простелила
Гільки край дороги...
Гей, не топчіть ніжних гілок,
Людські брудні ноги!

Ой, не топчіть ніжних гілок,
Біленького тіла,
Ой, чи винна-ж молоденька,
Що так жить хотїла?

Ішов полем, ішов ланом
Пастушок хлопчина
Та й спинив ся, задивив ся...
Що-ж то за причина?

„За що-ж тебе повалено?
За що, — чи ти знаєш,
Розпустившись, не розцвившись,
Не живеш, вмираєш?"

Сів, схилив ся, притулив ся
До білого тїла;
Слухав хлопчик ухом серця,
Як вона тремтїла...

„Виріж, хлопче, виріж з мене
Найвисшую гілку
Та й виструж з тоненької
Голосну сопілку.

Заграй в неї, спитай її, —
Вона все розкаже, —
За що бідна берізонька
В гріб завчасно ляже.

Я-б сказала тобі, хлопче,
Та вже сил не маю, —
Своїх болїв, болїв лютих
У слова не вбгаю;

Я-б сама тобі сказала,
Та вже сил не стане, —
Бачиш, — вянуть мої гілки
І листечко вяне..."

Ой, виструґав сопілочку
Хлопець голосную, —
Вона-ж йому заспівала
Пісеньку сумную.

Ой, так тая сопілочка
Жалібно співала...
А берізка, заслухавшись,
Усе вяла, вяла...

...„Послухайте, люди добрі, тут, де лан тепер пустий,
Тут недавно, ще недавно тут пишав ся ліс густий;
В його нетрях непрохідних може й вяли деревця,
Та в родині близких, рідних і цвили часом серця.

Може сонця сьвіт прекрасний заступали їм верхи,
Та, борючись, було можна розвиватись навкруги;
Ми ховали в собі сили, зберігали буйну міць
І поволеньки до сонця пробивались силоміць.

Було тяжко, але гарно боротьбою брати все,
Бо-ж ми знали, що ніхто нам даром щось не принесе.

Аж прийшли недобрі люди, з ними сили, сили злі,
Поламали, порубали ліс — окрасоньку землі.

І лишились ми — маленькі, беззахисні берізки,
А навколо — все руїна, на руїнах — могилки...

Потім вітер, буйний вітер налїтати став на нас;
Ми боролись, але важко нам було нераз;
Чужий вітер непривітний, злісно нас гойдав і бив,
Знищить нас цілком завзяв ся — і мене-ж от звалив...

. . . .

Уже й сонечко за обрій
Личенько схиляло,
А листечко, під ту пісню,
Усе вяло, вяло...

О. КОБЕЦЬ.

ВАЖНЕ ДЛЯ П.П. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧАС. „СВОБОДА".

Сим повідомляєть ся П.П. Передплатників, що повідомлень про скінчене передплати Адміністрація „Свободи" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Всім тим П.П. Передплатникам, котрі при своїх адресах на часописи мають зазначені дати 10|17, 11|17, 12|17, 13|17, 14|17, 15|17, кінчить ся передплата в сім тижни. Хто не відновить передплати до 10 днів від зазначеної дати, тому дальша висилка часописи буде здержана. Задлятого сподїємось, що П.П. Передплатники будуть завчасу спішити ся з відновленем передплати,

Адміністрація „Свободи".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Становище Злучених Держав супроти нових незалежних держав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

У високих політичних кругах у Вашінґтоні кружить твердженє, що до мирової конференції Злучені Держави не вияснять свого становища супроти повстаючих нових держав.

Президент Вілсон — лідер сьвіта.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондонська часопись „Ню Юроп", збірник опіній на заграничні справи, обговорюючи остану промову президента Вілсона і Ллойда Джорджа, пише: „Той, що дав йому (Ллойдови Джорджови) девять місяців тому, титул премієра Европи, буде першій, який позволить йому зрезиґнувати з того становища в користь другого, який не є Европейцем. Політичне провідництво перенесено, хвилево, з Лондону до Вашінґтону".

Справа Українського Народного Дому в Ст. Луіс.

(Спеціяльно для „Свободи").

Українська кольонія в Ст. Луіс, Мізурі, рішила побудувати свій власний дім. В тій цїли 2. грудня 1917 року відбули ся перші збори під проводом місцевого пароха, о. К. Курилла. Репрезентовані були всі місцеві українські товариства. До президії покликано найстаршого віком і щирого українського патріота, Т. Ябчанку, яко предсїдателя; на секретарів: М. Петровського й І. Литвина. Обговоривши пекучу потребу власної української народної хати в Ст. Луіс, ухвалено одноголосно побудувати сю народну сьвятиню на 25-долярових удїлах. Вибрано тимчасовий комітет, до котрого входять представники всіх місцевих українських товариств і парохія.

Поліція в редакції „Робітника".

Клівлендський „Робітник" (ч. 219, з 15. грудня 1917 р.) доносить: Нині о годині 2-гій пополудни „загостила" нечайно до льокалю нашого видавництва федеральна поліція і, посписувавши всіх робітників та взявши зі собою кілька образів (катів) і кілька послїдних чисел „Робітника", відійшла.

Пригадка для обовязаних до військової служби.

З днем 15. грудня військові бюра почали розсилати вже квестіонарі до тих осіб, які є обовязані до військової служби, то є до всіх мущин, які були вже реджестровані у віцї від 21 до 31 літ.

Присланий квестіонар дотична особа має точно виповнити і до сімох днів відіслати назад до військового бюра. Хто сього не зробить в приписаних речинцї, підлягає ріжним карам і тратить всякі права щодо звільнення від військової служби.

Квестіонар обіймає 16 сторін питань. Відповіди на поодинокі питання мусять бути точні і вірні. Виповняти можуть лише такі особи, котрі знають добре англійську мову.

Щоби кождий міг заздалегідь приготовити ся до відповідий на поодинокі питання, подамо в одній з найблизших чисел нашої часописи зміст цїлого квестіонара в українськім перекладі.

В справі виповнювання військових квестіонарів.

Від Американсько-українського Бюра в Ню Йорку одержали ми слїдуюче письмо:

Отсим подаємо до відома наших земляків, які живуть в Ню Йорку і околиці, що наше бюро уділить всїх близших інформацій в справі виповнювання військових квестіонарів. Бюро отворене що дня до години 7.30 вечером, а в неділі і сьвята до 12-тої в полудне. Голосити ся на адресу:

American Ukrainian Exchange,
620 E. 6th St., New York, N. Y.

5 літ арешту для женщини за противоєнну пропаганду.

Пані Кейті Річардс О'Гейр, редакторка соціялістичної ґазети в Ст. Луіс, Мізурі, дістала пять літ арешту за противоєнну пропаганду. На вічу в Бовмен, Норт Дакота, пані О'Гейр — як ствердили сьвідки — казала, що „матери, які виховують своїх синів на гармерське мясо, є таксамо, як фармерські льохи" та що „молодїж, яка добровільно зголошуєть ся до армії, є добра лише для німецької живленности".

Посли розїздять ся на сьвяточні ферії.

Посли державного конґресу розїздять ся на сьвяточні ферії, які будуть тривати від 18. грудня 1917 року до 3. січня 1918 року.

Прийшла плятина з Росії.

Прийшов перший транспорт плятини (21.000 унцій) з Росії до Злуч. Держав. Ся плятина вартає 2,000.000 долярів.

Карузо — італійський патріот.

Славний співак Енріко Карузо оказав ся великим італійським патріотом. Отсе минувшої середи на лїцитації в Ню Йорку, з якої дохід призначено на фонд для італійських воєнних утікачів, Карузо заплатив 4.000 долярів за одну пачку помаранч.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Заступництво українських інтересів за границею.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В декларації українського правительства, поміщеній в „Новій Раді" (ч. 150, з 13. жовтня 1917 р.), читаємо заяву, що українське міністерство національних справ має бути заступником українських інтересів не лише на Україні, але робить ся приготовання поширити се заступництво також поза границї України.

Реформа фінансової адміністрації на Україні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

На чолі всіх кредитових товариств на Україні стане Український Національний Банк, до котрого перейшли всї справи київської контори російського державного банку.

Розпоряджене мадярського правительства супроти Українців, Словаків і Румунів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В половині падолиста 1917 року угорський міністер рільництва, Мезоші, видав розпорядженє, забороняюче мешканцям українських, словацьких і румунських округів Угорщини купувати землю без відома правительства. Сей крок зроблено без сумнїву тому, щоби не-Мадярів позбавити права голосовання, яке — після запропонованої виборчої реформи — буде в першій мірі надане властителям земель.

Смерть артиста Васильковського.

В жовтни 1917 року помер у Харкові загально звісний артист Васильковський. Померший записав весь свій маєток на український музей.

Пожар Борислава.

З початком жовтня 1917 року в Бориславі, в Галичині, в копальнях нафти вибух великий огонь. Згоріли військові магазини з одежею і обувою. Згоріло також 200 домів і 50 склепів. Огонь знищив також величезні магазини поживи. Торговельна часть міста потерпіла найгірше. Кілька тисяч мешканців остало без даху. Згоріло около 200 ваґонів нафти. Сапери вратували нафтові жерела, але резервоар згорів.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Холера в Австрії; лише в самій Галичині умерло 30.000 осіб на сухоти і венеричні недуги.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Палата послів австрійського парламенту посьвятила два дни (четвер і пятницю, 15. і 16. падолиста 1917 р.) для дискусії над небезпекою, яка грозить цілій австро-угорській державі в причини незвичайно страшного поширеня сухот і венеричних недуг. Бесідники підносили з жалем факт, що край перед війною так мало зробив, аби запобігти сим недугам, що коли вибухла війна, то власти оказали ся слабшими против них ніж против инших заразливих недуг. Смертність на сухоти в цїлій Австрії, як заявили бесідники, є страшна, а головно у Відни, де нездорові мешкання разом з недостачею поживи спричинили поширене сеї недуги до надзвичайної степени. Бесідники зажадали, щоби правительство розпочало скорі і рішучі кроки для усунення небезпеки.

Чеський аграрний посол, Вацек, сказав, що всякі дискусії над справою поборення сухіт є злишні, аж доки не знайдеть ся способу доставити найважнійшу поживу, а головно молоко. Лікарська поміч не має вартости, — сказав він — як довго продукція молока є цеможлива і як довго від селян забирають всю пашу, а навіть остану вязанку сїна і соломи. Др. Бобровський, польський соціяліст, змальовав страшний образ знищення в Галичині, спричинений ріжними заразливими недугами, які повстали наслідком війни. Він ствердив, що в Галичині умерло понад 30.000 осіб від острої заразливої недуги. Др. Шахерль, предсїдатель здоровляного комітету, признав, що від початку війни смертність на сухоти у Відни подвоїла ся, і заявив, що недугу можна побороти лише при помочи суспільно-політичних заходів. Др. Шахерль заявив, що ще на австрійсько-німецькім санітарнім конґресі в марті 1916 року один професор ствердив, що 800.000 жовнірів є заражені венеричними недугами. Крім того др. Шахерль додав, що число 15-літних хлопців у Відни, заражених венеричними недугами, виносило перед війною 1%, а тепер 8%, підчас коли число 18-літних хлопців, заражених венеричними недугами, виносило перед війною 27%, а тепер 68%.

Міністерство суспільних справ в Австрії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Палата послів австрійського парламенту приняла 19. падолиста 1917 р. правительственну пропозицію оснувати міністерство для суспільних справ, задачею котрого є нагляд над робітниками та опіка над окалїчілими жовнірами, вдовами і сиротами.

Виборча реформа в Хорватії.

Дня 16. падолиста 1917 р. в хорватськім соймі внесено проєкт виборчої реформи. Проєкт жадає надання загального, рівного і тайного права голосовання усім 24-літним (і висше) мущинам — мешканцям Хорватії і Слявонії, і щоби сей закон вийшов безпроволочно в житє. Число виборчих округів у Хорватії і Слявонії піднесено до 120.

Стація бездротного телеграфу на церкві св. Петра у Ватикані.

Ходять поголоски, що папа римський зарядить установити стацію бездротного телеграфу на церкві св. Петра в Римі. Тим способом Ватикан зможе одержувати впрост нецензуровані телеграми від своїх представників за границею. До заложення такої стації змусили папу ріжні причини. Тепер, коли він хоче одержати телеграму з Анґлії або Франції, то мусить ждати на неї 24 години, а від тепер зі Злучених Держав богато довше. При помочи такої стації бездротного телеграфу папа буде міг безпосередно зносити ся зі Швайцарією, Австрією, Німеччиною і Росією.

Італійське правительство правдоподібно згодить ся радо на таку пропозицію папи, хоч би тому, що папа нікол дотепер не платив і не платить Італії ніяких зворотів за телеграми.

Реформа французької соціялістичної партії; соціяліст Густав Ерве виключений з партії.

Характеристичну операцію перейшла в останних часах французька соціялістична партія. Партію зреформовано в той спосіб, що опозиція, яка з початком війни творила незначну меньшість, по російській революції стала фактичною більшостю і взяла провід в партії. На останнім зїзді соціялістичної партії у Франції побіда опинила ся по стороні колишної меньшости. 5.415 голосами против 5.005 зїзд висловив ся проти участи соціялістів у правительстві. На домагане парижских відділів із соціялістичної партії виключено соціял-патріота Густава Ерве.

Новий президент Швайцарії.

Дня 13. грудня 1917 року у Швайцарії відбули ся вибори на президента на 1918-тий рік. Президентом вибраний др. Фелїкс Людвик Кальондер, дотеперішний заступник президента републики і швайцарський міністер внутрішних справ. На 199 голосів він одержав 176. Заступником президента вибраний др. Едвард Міллер, одержавши 155 голосів, а його противник, Густав Адор, президент міжнародного Червоного Хреста, дістав 44 голоси.

99% Німців хоче мира.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Филип Шайдеман, провідник німецьких соціялістів, або вже є у Стокгольмі або є в дорозі до Стокгольму — як доносить копенгаська телеграма до лондонського „Ексчендж Телеграф-у". Пан-германські часописи питають, чого він там єде, а „Форвертс", орган соціялістів, у відповідь каже, що пан Шайдеман їде там робити се, щоб „хоче 99% німецького народу, іменно — мир".

Папа вдоволений здобутєм Єрусалиму.

Папа римський зарядив спеціяльні богослуження з нагоди здобуття Єрусалиму, осідку християнства, з рук Турків.

Турки не будуть старати ся відібрати назад Єрусалим.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Генерал Штеґер-Штайнер, австрійський міністер війни, заявив, що він має певні вісти, що Турки не будуть змагати ся відібрати Єрусалим назад.

Число полонених Анґлійців і Турків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондонський „Таймс" (ч. 41.640, з 20. падолиста 1917 р.) доносить, що з тим днем число полонених Британійців у Турецчині виносило 8.000, а число полонених Турків у Британії виносило 45.000.

2.500 літаків у німецькій армії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 17, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американський кореспондент у Франції твердить, що німецька армія не має більше як 2.500 аеропланів.

Нова революція в Мексику.

Луіс Ґвітерец підняв нову революцію в Мексику проти президента Каранци. Вже захопив кілька міст. Причиною повстання він подав страшний автократизм Каранци. Ґвітерец при виборах був вибраний говернером стейту Коахіля, але президент Каранца не хотів його узнати. Тому Ґвітерец скоро без великих трудів вербує нових симпатиків у свої ряди.

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22-го до 27-го жовтня 1917 р., в „Harrisburg Board of Trade Hall", 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

(Дальше).

По звіті головної контрольної комісії наступив звіт спеціяльної комісії шконтруючої, покликаної до урядованя згідно з вимогами §§ 28 і 34 статута У. Н. Союза. Члени сеї комісії здавали звіти кождий зосібна. Перший здавав звіт секретар спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза, п. Михайло Петрівський.

ЗВІТ СПЕЦІЯЛЬНОЇ ШКОНТРУЮЧОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА.

Згідно з вимогами статута У. Н. Союза згадана комісія відбула своє засідане в днях 15, 16, 17, 18, 19 і 20. жовтня 1917 р., в домі У. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж. Члени сеї комісії, Олекса Трач, Михайло Петрівський, Іван Каштанюк, Григорій Кривовяз і Константин Лопушанський, зійшли ся до дому У. Н. Союза в понеділок дня 15. жовтня с. р., і уконституували ся в слідуючий спосіб: Олекса Трач, предсідатель; Михайло Петрівський, секретар; Іван Каштанюк, Константин Лопушанський і Григорій Кривовяз, члени комісії.

Згадана комісія розпочала своє засідане о 10-тій годині рано. В часі, коли ся комісія мала своє засідане, в головній канцелярії були присутні члени головного екзекутивного комітету У. Н. Союза: Д. Капітула, гол. предс.; С. Ядловський, гол. фін. секр.; Мих. Угорчак, гол. рек. секр.; А. Шаршонь, гол. касієр; А. Савка, завідатель „Свободи" і друкарні У. Н. Союза, і члени сталої головної контрольної комісії У. Н. Союза: Ю. Павчак, В. Левчик і Н. Росолович.

Члени головного екзекутивного комітету У. Н. Союза були присутні з книгами і з ріжними паперами організації, потрібними до контрольованя. Члени сталої головної контрольної комісії У. Н. Союза переводили послідну звичайну контролю маєтку У. Н. Союза, котру розпочали 12. жовтня 1917 р., так, що спеціяльна шконтруюча комісія отримала всі книги, папери, чеки, асиґнати, цінні папери, бонди, морґечі, банкові книжки і т. и. до контрольованя, по переглянено і одобреню тих же сталою головною контрольною комісією У. Н. Союза.

З огляду на се, щоби спеціяльна шконтруюча комісія могла ціле книговодство і діловодство маєтку У. Н. Союза докладно переглянути і провірити, члени сеї комісії поділили працю поміж себе так, що одні контролювали одно, а другі друге, і в сей спосіб перевели ціле шконтрум маєтку У. Н. Союза в висше наведенім часі і місци.

Мені, говорив дальше п. Михайло Петрівський, поручено при помочи других членів комісії контролювати фінансову часть У. Н. Союза, то є всі чеки, банкові книжочки від депозитованих гроший У. Н. Союза, бонди, морґечі, асиґнати, книги і т. и., одним словом: всьо, що мало спільного з приходами і розходами організації. По точнім переглянено і провіреню всього я прийшов до того переконаня, що господарку маєтком У. Н. Союза головний уряд провадив у взірцевім порядку. Коли я порівнав приготовлений мною фінансовий звіт спеціяльної шконтруючої комісії до відчитаня на конвенції зі звітом головного уряду, який роздавано делеґатам першого дня на сій конвенції, то переконав ся, що всьо годить ся з книгами організації. Зі своєї сторони я, яко член і секретар спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза, заявляю, що ся комісія переглянула як найточнійше і як найсовіснійше всьо книговодство і діловодство головного уряду, як також і весь маєток У. Н. Союза, і знайшла всьо у взірцевім порядку, згідно зі звітами головних урядників У. Н. Союза.

Слідуючий здавав звіт п. Олекса Трач, предсідатель спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза. Пан Олекса Трач заявив, що він вповні годить ся зі звітом свого попередника, з додатком, що після його опінії платня, яку дотепер побирав головний опікун дітий членів У. Н. Союза, є трохи за велика. Таксамо редактор „Цьвітки" і просьвітних книжочок побирав за велику платню за свою роботу. Також редактор „Свободи" повинен бути на будуче обережнійший, щоби не було процесів проти У. Н. Союза за надруковані статі у „Свободі", органі У. Н. Союза. Вкінци згадав, що довідав ся від посторонних людий в Джерзи Сіти, підчас коли спеціяльна шконтруюча комісія мала своє засідане, що помічник в головній канцелярії У. Н. Союза є непотрібний. Сих кілька своїх уваг — говорив п. Трач — я уважав за відповідне згадати панам делеґатам. Щодо самого книговодства і діловодства головного уряду У. Н. Союза, то всьо находить ся у взірцевім порядку, згідно зі звітом головних урядників У. Н. Союза.

Третий з ряду забрав слово п. Константин Лопушанський, член спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза, котрий заявив, що він вповні годить ся зі звітами своїх попередників, а від себе не має що додавати, хиба потвердить те, що в У. Н. Союзі всьо находить ся у взірцевім порядку, згідно зі звітами головних урядників.

Слідуючий з ряду здавав звіт п. Григорій Кривовяз, член спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза, котрий заявив, що йому поручено при помочи других членів згаданої комісії перевести контролю книговодства і діловодства завідателя „Свободи" і друкарні У. Н. Союза. По як найточнійшім і як найсовіснійшім переглянено діловодства і книговодства завідателя „Свободи" і друкарні У. Н. Союза він прийшов до переконаня, що всьо находить ся у взірцевім порядку і що завідатель друкарні і видавництва сповняв свій уряд точно, совісно і в порядку. Всі книги і записки завідателя „Свободи" годять ся вповні зі звітом сього урядника.

Пятий з ряду здавав звіт п. Іван Каштанюк, член спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза. Він заявив, що вповні годить ся зі своїми попередниками загально, однак від себе додає, що після його опінії головні урядники, особливо члени головного екзекутивного комітету У. Н. Союза, повинні в урядованю придержувати ся більше деяких формальностий. Також, що стала головна контрольна комісія побирала за велику дієту підчас свого урядованя, що стало ся на підставі заяви, зробленої секретарями 13-тої конвенції У. Н. Союза. Позатим треба зазначити, що саме книговодство і діловодство головного уряду У. Н. Союза маєтком організації годить ся вповні зі звітами головних урядників У. Н. Союза.

По звіті спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза секретар конвенційний, п. Теодор Яворський, відчитав привітні телеґрами і письма, почім конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів, замкнув наради другого дня конвенції, о годині 6-тій вечер.

ТРЕТИЙ ДЕНЬ ЗАСІДАНЯ, 24. ЖОВТНЯ.

Засідане передполудневе.

О годині 8-мій рано засідане отворив конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів. Секретар конвенційний, п. Теодор Яворський, відчитав спис всіх делеґатів і урядників.

Відтак п. Теодор Яворський відчитав протокол із засідань з попередного дня. По короткій дискусії над відчитаним протоколом на поставлене п. Романом Слободзяном внесене, поперте другими делеґатами, ухвалено приняти сей протокол так, як був прочитаний.

Після порядку денного конвенційної програми приступлено до дискусії над звітами (справозданями) головних урядників У. Н. Союза.

Наперед розвела ся дискусія над звітом головного предсідателя У. Н. Союза, п. Д. Капітули. В дискусії забирали слово слідуючі пп. делеґати: Олекса Трач, Іван Бойко, Михайло Мельник, Іван Мартинець, Михайло Ткачишин, Іван Пеленський, Роман Слободзян, Йосиф Цаповський, о. Дмитро Хомяк, Василь Гасій, др. Володимир Сіменович, Стефан Соколовський, Андрій Корпан, Дмитро Жук, Стефан Матчак і Емілїян Саварин. Всі ті пп. делеґати ставили ріжні запити головному предсідателеви, п. Д. Капітулі, котрий кождому дав вдоволяючу відповідь. По довшій дискусії на поставлене п. Романом Слободзяном внесене, поперте п. Іваном Тарнавським і другими делеґатами, ухвалено замкнути дискусію над звітом головного предсідателя. На поставлене п. Романом Слободзяном внесене, поперте д-ром Володимиром Сіменовичем, о. Валентином Балогом і другими делеґатами, ухвалено вотум довіря головному предсідателеви, п. Д. Капітулі, за сповнюване свого уряду в У. Н. Союзі.

Відтак приступлено до дискусії над звітом головного містопредсідателя, Ів. Ваверчака. З причини, що до дискусії над звітом сього урядника ніхто не голосив ся, на поставлене п. Василем Калиною внесене, поперте другими делеґатами, ухвалено вотум довіря головному містопредсідателеви, п. Іванови Ваверчакови.

Дальше приступлено до дискусії над звітом головної містопредсідательки, п. Марії Білик. До слова не зголошував ся ніхто, тож на поставлене п. Николаем Франчуком внесене, поперте п. Йосифом Брингілевичем і другими делеґатами, ухвалено вотум довіря головній містопредсідательці, п. Марії Білик.

Опісля наступила дискусія над звітом головного рекордового секретаря, п. Михайла Угорчака. В дискусії забирали слово слідуючі пп. делеґати: Емілїян Саварин, Іван Пеленський, Павло Шпікула, Іван Лазорчик, Йосиф Равлюк, Іван Каштанюк, Михайло Чагарин і Стефан Матчак. Висше згадані пп. делеґати ставили ріжні запити гол. рек. секретареви, Мих. Угорчакови, котрий кождому дав вдоволяючу відповідь. По довшій дискусії на повставлене п. Омеляном Рекрутом внесене, поперте п. Григорієм Пипюком і другими делеґатами, ухвалено гол. рек. секр., п. Мих. Угорчакови, вотум довіря за совісне і точне сповнюване своїх обовязків в У. Н. Союзі.

Після того засідане передполудневе замкнено о год. 1-шій пополудни, а слідуюче засідане назначено на годину 2-гу пополудни.

Засідане пополудневе.

Точно о годині 2-гій пополудни засідане отворив конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів. Секретар конвенційний, п. Теодор Яворський, відчитав спис всіх делеґатів і урядників.

Після порядку денного приступлено до дискусії над звітом головного фінансового секретаря, п. Семена Ядловського. В дискусії забирали слово слідуючі пп. делеґати: Омелян Рекрут, о. Дмитро Хомяк, Стефан Матчак і Іван Мартинець. Згадані делеґати ставили ріжні запити гол. фін. секр., п. С. Ядловському, котрий кождому дав вдоволяючу відповідь. По довшій дискусії на поставлене о. Дм. Хомяком внесене, поперте п. Василем Калиною і другими, ухвалено вотум довіря гол. фін. секр., п. С. Ядловському, за щире і точне сповнюване своїх обовязків в У. Н. Союзі.

Дальше приступлено до дискусії над звітом головного касієра, п. Алексія Шаршона. В дискусії забирали слово пп. Іван Бойко і Емілїян Саварин, котрі отримали вдоволяючу відповідь від гол. кас., п. Алексія Шаршоня. По дискусії на поставлене п. Василем Калиною внесене, поперте п. Омеляном Рекрутом, ухвалено вотум довіря гол. касієрови, п. А. Шаршоньови, за взірцеве сповнюване свого уряду в У. Н. Союзі.

Відтак наступила дискусія над звітом завідателя „Свободи", п. Андрія Савки. В дискусії забирали слово слідуючі пп. делеґати: Йосиф Цаповський, Роман Караїм, Іван Кульчицький Колодчак, Іван Мартинець, др. Володимир Сіменович і Іван Бойко. Висше згадані пп. делеґати ставили ріжні запити завідателеви друкарні „Свободи", п. А. Савці, котрий кождому зосібна дав вдоволяючу відповідь. По довшій дискусії на поставлене п. Романом Слободзяном внесене, поперте п. Омеляном Рекрутом і другими, ухвалено завідателеви „Свободи" і друкарні У. Н. Союза, п. Андрієви Савці, вотум довіря за взірцеве і точне сповнюване обовязків свого уряду.

На поставлене о. Валентином Балогом внесене, поперте другими делеґатами, ухвалено пополудневе засідане продовжати до години 8-мої вечер, замісць до години 6-тої.

Після порядку денного приступлено до дискусії над звітом головної контрольної комісії У. Н. Союза. В дискусії забирали слово пп. Григорій Пипюк, Йосиф Цаповський і Іван Пеленський. Згадані панове делеґати ставили ріжні запити п. Юлїянови Павчакови, яко предсідателеви гол. контр. комісії, а він дав кождому вдоволяючу відповідь.

На поставлене п. Стефаном Матчаком внесене, поперте другими делеґатами, ухвалено вотум довіря головній контр. комісії У. Н. Союза, а то пп. Юлїянови Павчакови, Василеви Левчикови і Николаєви Росоловичеви, за точне сповнюване свого обовязку в У. Н. Союзі за час їх урядованя.

На поставлене п. Іваном Пеленським внесене, поперте п. Михайлом Климом, ухвалено одобрити заяву секретарів 13-тої головної конвенції У. Н. Союза, пп. Василя Гришка і Андрія Шостака, в справі дієти, яку головна контрольна комісія У. Н. Союза побирала за час свого урядованя, то є від 13-тої конвенції У. Н. Союза, котра відбула ся в Бофало, Н. Й.

Після порядку денного приступлено до дискусії над звітом відвічального редактора „Свободи", урядового органу У. Н. Союза, п. Осипа Стеткевича. В дискусії забирали слово слідуючі пп. делеґати: Осип Лівач, Михайло Мельник, Петро Жук, Андрій Дишель, Емілїян Саварин і Іван Кульчицький Колодчак. В дискусії згадані пп. делеґати ставили ріжного рода питаня, на котрі відвічальний редактор, п. Осип Стеткевич, давав кождому зосібна вдоволяючу відповідь.

На поставлене п. Григорієм Пипюком внесене, поперте другими делеґатами, ухвалено дискусію над звітом відвічального редактора замкнути.

Після того конвенційний секретар, п. Теодор Яворський, відчитав наспівші на конвенцію привітні телеґрами і письма, почім предсідатель конвенційний, п. К. Кирчів, замкнув наради третого дня конвенції, о годині 8-мій вечер.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ ЗАСІДАНЯ, 25. ЖОВТНЯ.

Засідане передполудневе.

Точно о годині 8-мій рано засідане отворив конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів. Секретар конвенційний, п. Теодор Яворський, відчитав спис всіх делеґатів і урядників, а відтак протокол із засідань з попередного дня. По короткій дискусії над відчитаним протоколом на поставлене п. Олексом Трачем внесене, поперте п. Йосифом Котиком і другими, ухвалено приняти сей протокол так, як був прочитаний.

По полагодженю повисшого приступлено до дальших нарад після порядку денного конвенційної програми.

Наступила дискусія над звітом „Просьвітної Комісії" У. Н. Союза, іменно предс. о. Володимира Сполїтакевича і секр. та редактора п. Дмитра Андрейка. В дискусії забирали слово слідуючі пп. делеґати: Іван Жмутин, Василь Савіцький, Іван Тарнавський, Йосиф Котик, Іван Мартинець, Емілїян Саварин, Стефан Марусь, Михайло Чагарин, Іван Ваверчак, Григорій Пипюк, Теодор Яворський і Василь Калина. Сі пп. делеґати ставили ріжного рода запити о. Сполїтакевичеви і п. Андрейкови, котрі давали кождому зосібна, а й загально, відповідні поясненя і відповіди. По довшій дискусії на поставлене п. Василем Калиною внесене, поперте п. Теодором Яворським і другими делеґатами, ухвалено урядникам „Просьв. Ком." У. Н. Союза, і то предс. о. Вол. Сполїтакевичеви і секр п. Дм. Андрейкови, вотум довіря за їх працю.

На поставлене п. Іваном Лазорчиком внесене, поперте другими делеґатами, ухвалено, щоби точки 9-ту, 10-ту і 11-ту конвенційної програми відложити на пізнійше, а приступити до точки 12-тої, іменно до справозданя статутової комісії і зміни статута У. Н. Союза.

На підставі повисшої ухвали наступив звіт комісії статутової, покликаної до урядованя згідно з вимогами §§ 27 і 33 статута У. Н. Союза. Звіт статутової комісії здавав п. Роман Слободзян, предсідатель тої-ж комісії, котрий реферував на конвенції всі пороблені статутовою комісією поправки статута У. Н. Союза.

ЗВІТ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ.

Після вимог статута У. Н. Союза згадана комісія відбула своє засідане в днях 15, 16, 17, 18, 19 і 20. жовтня 1917 р. в домі У. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж. Члени сеї комісії, Роман Слободзян, Омелян Рекрут, Семен Ядловський і Іван Мартинець, зійшли ся до дому У. Н. Союза в понеділок, 15. жовтня с. р., і уконституували ся в слідуючий спосіб: Роман Слободзян, предсідатель; Іван Мартинець, секретар; Семен Ядловський і Омелян Рекрут, члени комісії.

Комісія статутова розпочала своє засідане о год. 10-тій рано. Її члени переглянули всі передконвенційні проєкти, які були оголошені в „Свободі", відтак переглянули закони поодиноких стейтів, тикаючі ся запомогових організацій, і на підставі сього приготовили відповідні поправки статута У. Н. Союза, які пп. делеґатам на отсій конвенції У. Н. Союза предкладає ся до порішеня.

По сім п. Роман Слободзян читав кождий параграф і поправку до нього. Зосібна над кождим параграфом і поправкою переводжено дискусію, почім на поставлене і поперте внесенє ухвалювано поправки статута У. Н. Союза, кождий параґраф зосібна. Поправлені і ухвалені параґрафи статута У. Н. Союза є слідуючі:

АРТИКУЛ II.

ЦІЛИ.

§ 5. **Цїли Союза є:**

а) Зєдинити братньо всїх Українцїв і їх потомків, замешкалих в Америцї, без огляду на їх політичні чи релїґійні переконаня, котрі є при добрім здоровлю, ведуть чесне і моральне житє і не перевисшають 55 літ житя, коли є мужеського пола, або 50 літ житя, коли є женського пола, в часї приниманя їх до Союза.

б) Нести моральну і матеріяльну поміч нещасним і покалїченим членам і їх родинам і покривати оправдані похоронні кошти по померших членах в сумі, не перевисшаючій $200.00.

в) Ширити просьвіту між членами в українській і анґлїйській мові; старати ся о їх суспільний, моральний і духовий добробут; помагати родинам, своякам по крови, правним репрезентантам члена і особам залежним від такого члена, а також справити похорон і виплачувати посмертну запомогу, як правила і статути сего Союза тепер або в будучности будуть приписувати.

г) Заснувати фонд запомоговий для нещасних, покалїчених і хорих членів.

ґ) Заснувати фонд посмертний, з якого на певний доказ смерти члена Союза, котрий сповнив всї свої правні обовязки, сума не більша як $100, $250, $750, $1000, $1500 або $2000, згідно з клясою, до якої померший член належав, зменьшена о таку квоту, яку виплачено на похоронні кошти, виплатить ся родинам, наслїдникам, своякам по крови, правним репрезентантам такого члена, як ограничено і вказано в статутах Союза дотично смертних запомог, після розпорядку члена, згідно зі згаданими правилами.

На поставлене о. Д. Хомяком внесене, поперте п. В. Калиною — принято.

АРТИКУЛ III.

КОНВЕНЦІЇ.

Час відбуваня.

§ 7. Конвенції відбувають ся що три роки в місяци жовтни (октобрі) в дни і місци, означенім попередною звичайною або надзвичайною конвенцією.

На поставлене п. Г. Пипюком внесене, поперте п. Ф. Янковським — принято.

Число делеґатів; видатки.

§ 11. Кождий підвладний відділ, виповнивший всї свої обовязки в У. Н. Союзї, є управнений вислати принайменьше одного делеґата на конвенцію, а коли хоче, може вислати на таку конвенцію стільки делеґатів, до скільки голосів є управнений. Коли тільки один делеґат є висланий на конвенцію, він буде управнений до всїх голосів, до котрих відділ, ним заступлений, є управнений; коли однак звідкись більше як один делеґат є висланий, то перший делеґат є управнений до двох голосів, а другий делеґат до одного голосу. Видатки всїх делеґатів, висланих по одному з кождого відділу, мають бути заплачені з каси У. Н. Союза. Відділ, котрий не сповнив всїх своїх обовязків супроти У. Н. Союза, не має права вибору делеґата.

На поставлене п. І. Пеленським внесене, поперте о. Д. Хомяком — принято.

Кваліфікації.

§ 12. Жадна особа не може бути управнена до вибору ані кваліфікована до занятя місця яко делеґат на якійнебудь конвенції, хиба що вона сповнила всї обовязки в У. Н. Союзї, має всї кваліфікації урядників відділу і відділу, котрий має заступати, з виїмкою заступництва иншого відділу, і є через 6 місяців членом того відділу до дня розпочатя конвенції, на котру зістала вибрана, і знає читати й писати та є Українцем.

На поставлене п. Г. Григорчуком внесене, поперте п. Д. Яворським — принято.

§ 13. Хоч би якась особа мала всї приписані тут кваліфікації, то не може бути вибрана делеґатом ані занимати його місце, коли в часї скликаня конвенції, або в часї вибору делеґатів, або в часї заниманя місця делеґата вона є головним, начальним або місцевим урядником якоїнебудь иншої запомогової орґанізації чи товариства.

На поставлене п. І. Пеленським внесене, поперте о. Д. Хомяком — принято.

Право голосу.

§ 14. Відділ, складаючий ся з не більше як 50 членів, буде управнений до одного голосу при всїх справах, полагоджуваних на дотичній конвенції заступаючим його делеґатом.

На поставлене п. О. Рекрутом внесене, поперте п. Г. Ґибою — принято.

§ 15. Відділ, складаючий ся з більше нїж 50, а не більше як 100 членів, буде управнений до одного делеґата з двома голосами при всїх справах, полагоджуваних на дотичній конвенції заступаючим його делеґатом.

На поставлене п. І. Пеленським внесене, поперте п. О. Витязем — принято.

§ 16. Відділ, складаючий ся з більше нїж 100 членів, буде управнений до двох делеґатів з трома голосами при всїх справах, полагоджуваних на дотичній конвенції заступничими його делеґатами.

На поставлене п. О. Рекрутом внесене, поперте п. М. Ставчанським — принято.

§ 18. Якийнебудь відділ, не висилаючий свого власного делеґата, може настановити свого заступника, коли позволяють на се стейтові права дотичного відділу. Таке заступництво мусить бути дане правно вибраному делеґатови иншого відділу не пізнїйше як 30 днїв до дня отвореня конвенції. Член, котрий зістав правно вибраним делеґатом якогось другого відділу, може бути вибраний або іменований заступником відділу, котрий не висилає свого делеґата, і буде мати всї права і привілеї так, якби був звичайно вибраним делеґатом сего відділу, котрий дав йому право заступства. Відділи, котрим стейтові права забороняють висше згадані заступства, можуть бути заступлені лиш делеґатами вибраними з їх власних відділів.

На поставлене п. Ф. Янковським внесене, поперте п. І. Мартинцем — принято.

Винагорода делеґатів.

§ 24. Кошти подорожи одного делеґата, з виїмкою заступства з иншого відділу, до і з місця відбуваня конвенції, як також його денна дієта, мають бути плачені з каси У. Н. Союза. Винагорода делеґата, з виїмкою коштів подорожи, має бути $5.00 денно. Підвладні відділи, управнені до більше нїж одного делеґата, платять кождого додаткового делеґата з каси відділової, коли висилають більше нїж одного делеґата.

На поставлене п. Т. Яворським внесене, поперте п. В. Калиною — принято.

Комісія статутова.

§ 27. Головний екзекутивний комітет має на тім спеціяльнім засїданю іменувати чотирох вибраних на конвенцію делеґатів, з котрих кождий має бути з иншого стейту, враз з членом головного екзекутивного комітету, котрі будуть творити комісію статутову для переглянення статута.

На поставлене п. О. Лївачем внесене, поперте о. В. Балогом — принято.

Спеціяльна шконтруюча комісія.

§ 28. Головний екзекутивний комітет на тім спеціяльнім засїданю іменує пятьох делеґатів, з котрих кождий має бути з иншого стейту, а котрі будуть творити „спеціяльну шконтруючу комісію".

На поставлене п. Г. Пипюком внесене, поперте п. А. Корпаном — принято.

Комісія верифікаційна.

§ 29. Головний екзекутивний комітет на тім спеціяльнім засїданю іменує пятьох делеґатів, з котрих кождий має бути з иншого стейту, а котрі будуть творити „комісію верифікаційну".

На поставлене п. Г. Пипюком внесене, поперте п. А. Корпаном — принято.

Засїданя комісій.

§ 31. Комісія статутова і спеціяльна шконтруюча комісія мають мати засїдане в головнім офісї орґанізації, один тиждень перед розпочатєм конвенції.

На поставлене п. Й. Вайдою внесене, поперте п. Г. Пипюком — принято.

Обовязок комісії верифікаційної.

§ 35. Обовязком комісії верифікаційної є засїсти враз з головним екзекутивним комітетом і переглянути повновласти всїх одобрених і відкинених головним екзекутивним комітетом делеґатів та їх заступників, виготовити лїсту всїх делеґатів і заступників і здати справоздане перед конвенцією. Ся верифікаційна комісія має достарчити на конвенцію стільки автентичних дуплїкатів таких лїст, скільки буде потреба, а спеціяльно дві лїсти вибраній комісії виборчій.

На поставлене п. Т. Пиндусом внесене, поперте п. К. Допушанським — принято.

ОРҐАНІЗАЦІЯ КОНВЕНЦІЇ.

§ 36. Конвенцію отвирає головний предсїдатель. По отвореню конвенції делеґати вибирають зпоміж себе предсїдателя конвенції, двох містопредсїдателїв і двох секретарів.

На поставлене п. С. Матчаком внесене, поперте С. Гладким — принято.

(Дальше буде).

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю 23. грудня, в гали церковній, о годині 1-шій пополудни. Просить ся всіх членів, щоби явили ся на тім мітінґу, бо буде справоздане з цілого року і вибір нового уряду. Неявившний ся член заплатить кару 50 цит., а урядник $1.00. Будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У.Н.С. після статута. Тож, Дорогі Братя і Сестри, хто з Вас ще не є членом нашого братства і У. Н. С., то тепер мас добру нагоду записати ся до нашої дорогої української запомогової організації тут на чужій земли. Не відкладайте, а приходіть і запишіть свою жінку і діти, що коли прийде час смерти, щоби Ваша родина могла дістати якусь запомогу, щоби зараз не мусіла піти за жебрачим хлібом. — М. Біли, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, взиває всіх своїх членів, щоби явили ся на річний мітінґ, котрий відбудеть ся дня 23. грудня с. р., в гали парафіяльній, о годині 2-гій пополудни. На тім мітінґу старий уряд здасть справоздане зі свого діловодства, а опісля наступить вибір нового уряду. Неявившний ся член підпадає карі 50 цит., а урядник $1.00. — В. Сенчина, предс.; А. Смоляло, кас.; К. Стадник, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112, взиває всі свої членниці, щоби безуслівно явили ся на річний мітінґ, котрий відбудеть ся дня 23. грудня б. р. в гали парафіяльній, о 2-гій годині пополудни. — М. Ольшаніцька, пр.; П. Воляньска, кас.; А. Стадник, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 23. грудня в звичайній гали парохіяльній при Окдей і Райс стр., о годині 1-шій, по Службі Божій. На тім мітінґу повинні явити ся всі члени, бо буде вибір нового уряду. Довгуючі члени мають виповнити свій довг з 1917 року, бо в противнім разі зістануть суспендовані. Суспендовані доси члени як не являть ся на тім мітінґу, то втратять всі права в своїм відділі і в У. Н. Союзі. — О. Галас, пр.; М. Турко, секр.; Н. Гурей, кас.

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. „Січ", від. 136, вибрало на річнім мітінґу дня 2. грудня отсей новий уряд: А. Слабик, предс.; В. Карчмар, заст. предс.; А. Крупа, секр.; П. Сус, заст. секр.; В. Захарко, кас.; П. Хома, заст. кас.; А. Брандибура, М. Качурка і Н. Гереґа, контрольори; Я. Войнар, секр. протокол.; О. Кос і І. Лесняк, опікуни хорих; О. Воляньский і О. Копко, хоружі; І. Бобак і Н. Когут, дверники; І. Куйбіда, господар.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від. 81, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 23. грудня, о 2-гій годині пополудни, в чеській гали. Кождий член повинен привести хоч одного нового члена на сей мітінґ, бо буде принимати ся до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. На тім мітінґу мають явити ся всі члени. Котрий не явить ся, заплатить 50 цит. кари, а урядник $1.00. — В. Чачка, предс.; Т. Валета, секр.

НІАҐАРА ФОЛС, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиці, від. 351, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 23. грудня б. р. в польській школі. Буде обрахунок книжок і справоздане, а також вибір нового уряду. Коли член не явить ся в означенім часі, заплатить 50 цит. кари, а урядник $1.00. Просить ся членів вирівнати свої довги. Котрий член не виплатить довгу хочби за один місяць, буде суспендований. — В. Хомішак, предс.; В. Сидорович, секр.; Д. Конюруба, кас.

БОРИСАВД, ШИКАГО, ІЛЛ. Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 33, повідомляє свої сестриці, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 23. грудня, точно о годині 1-шій пополудни, в гали церковній при Чонсей Ав. Кожда сестриця має явити ся на означений час, бо будуть важні справи до полагодженя. Буде предложений стан каси з цілого року і вибір нового уряду. Кожда довгуюча членниця має свої місячні вкладки вирівнати, бо в противнім разі буде виключена зі сестрицтва і з У. Н. Союза. Неявивша ся на тім мітінґу членниця підлягає карі 25 цит., а уряди. 50 цит. — Катерина Добжаньска, предс.; Стефан Коцоловський, секр.; Анна Коцоловська, кас.

ГЕЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 85, подає до загальної відомости, що на річнім мітінґу дня 9. с. м. вибрано отсих нових урядників: О. Шараварко, предс.; М. Триш, кас.; О. Костюк, секр.; Г. Поливка і Н. Гут, контрольори. Повідомляєть ся всіх членів, що почавши з місяцем груднем с. р. кождий член є обовязаний платити по 50 цит. місячної вкладки до місцевої каси, крім женщин, котрі будуть платити 5 цит. Між иншими ухвалено виплачувати тижнево $6.00 запомоги кождому хорому членови. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої неділі по першім, в церковній гали при Н. Лорел стр. Просить ся всіх членів, щоби старали ся виплачувати свої вкладки найдальше до 20. дня в кождім місяци. — О. Шараварко, предс.; М. Триш, кас.; О. Костюк, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 3, подає до відома, що річний мітінґ відбудеть ся в середу, 19. грудня б. р., в гали шкільній. Буде справоздане з цілого року, вибір нового уряду і инші важні справи. Будеть ся принимати нових членів без вступного. Початок мітінґу о годині 7.30 вечер. — Комітет.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 28, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 23. грудня с. р., в церковній гали, точно о годині 1-шій пополудни. На той мітінґ мають появити ся всі члени. Неявившний ся член заплатить 50 цит. кари, а урядник $1.00. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені з братства і з У. Н. Союза. На тім мітінґу контрольна комісія здасть рахунок з доходів і розходів за рік 1917. Буде вибір нового уряду. Будеть ся принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Старі члени нашого братства щоби старали ся привести кождий нового члена на сей мітінґ. — С. Робак, предс.; Н. Кіцяк, кас.; І. Криба, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подасть ся до відома членам братства св. Василія, від. 339, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 23. грудня с. р., зараз по Службі Божій, в домі Р. А. Горожан ч. 822 Франклін ул. Просить ся всіх членів, щоби зійшли ся як один, бо є важні справи до полагодженя. Контрольна комісія буде здавати звіт з маєтку товариства за 1917 р. Буде вибір нового уряду. Будемо приймати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Обовязком кождого члена привести нового кандидата. Хто з членів не явить ся на мітінґу, заплатить кару 50 цит., а урядник $1.00. — І. Жмутин, пр.; В. Шмідзен, кас.; І. Сорока, секр.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку У. Н. Союзови, його урядникам і всім делеґатам 14-тої головної конвенції за те, що мені ухвалили з фонду убогих У. Н. Союза запомогу в квоті 50 долярів на поратунок в моїй великій слабости, на яку я терплю вже довгі часи. Дай Боже, аби та наша орґанізація розвивала ся в сотки тисяч членів і в міліони долярів на добро нашому народови і на славу нашої Неньки-України. — **Марія Ющик**, членниця 104 відділу У. Н. Союза, в Перт Амбой, Н. Дж.

Читайте українські книжки і ґазети бо часто читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ЧИТАЧІ „СВОБОДИ" гордять ся своєю ґазетою. Вона пише так по щирости, так зі серця, так переконуючо, що кождий Українець се чує, що то його ґазета. Нехай же кождий Українець платить також щиростию і стараєть ся поширити „Свободу" між знакомими.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

В кождій українській хаті повинна находитись часопис „Свобода".